

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

In alio loco, num. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

quando constat ex quinque millibus, sufficere, si sciant triginta sparsim de ista ciuitate. Denique ut res sit publica in regno, sufficere, si infamatus sit in curia, vel in alio illustri loco, ex quo facile in totum regnum fama spargitur. Hæc summam ex Molina. Nihilominus neuter animum sedat; non Sanchez, quia ex eius regula videtur sequi, rem diuulgatam apud quinquaginta in Collegio constante ex centum, vel diuulgatam apud quinquaginta millia in ciuitate constante ex centum millibus, fore occultam in Collegio vel ciuitate, quod nemo prudenter crederet. Non Molina, quia tam multa variaque proponit, ut difficile sit, omnium in praxi meminisse. Nec tamen hæc dico, quasi melior à me regula dari queat, sed ut advertam, has valere quidem aliquando, sed illam esse meliorem; tunc crimen dici publicum in re, de qua agimus, quando prudenter, & ex circumstantiis iudicatur, illud facile fore communiter euulgandum.

i. Sanch. in Decal. l. 2. c. 11. n. 19.
de mat. l. 8. d. 24. nu. 55. alique. vide Dianam p. 5. tr. 2. resol. 15. Bon. de censur. in com. d. 1. q. 3. p. 2. n. 1. i. Mol. to. 4. d. 31. n. 3.

Publica in alio loco.

11. Quid, si sit publicum in vna communitate seu ciuitate, poteritne diuulgari in alia?

Respondeo, quando quis damnatus est per sententiam Iudicis concedimus, posse sine peccato diuulgari, nec peccari contra iustitiam, nec contra

charitatem; quia ideo damnatur, ut sit exemplo alijs, quamvis remotissimè degentibus.

mm Less. lib. 2. c. 11. à n. 75. Dicast. l. 2. de iust. tr. 2. d. 12. p. 3. dub. 14.

Hinc sequitur, non esse peccatum, loqui de causa, ob quam in carcerem quis coniectus fuit, vel de pœna trimeris, detruncationis nasi &c. delinquenti inflicta, quia sicut detentio in carcere publica est, ita & causa, ita & pœna. Quando autem crimen est publicè notorium, vel famosum, amitti famam etiam pro remotissimis locis, multo magis pro locis vicinis, quod facile & breui peruentura est criminis fama, sentit merito Lessius n, atque adeo non peccari contra iustitiam. Ratio est, quia si ipse peccauit in publico, celsit jam suæ famæ; quare sibi imputet ejus diffamationem; si vero res aliunde est manifestata, tribuat suo infortunio; nam ceterum eo ipso, quod res vndecumque sit manifestè publica, ius ipse amisit suæ famæ. Et certe expedit (ait hic Delugo) ad bonum publicum, quod vnusquisque ab alijs cognoscatur, qualis publicè est, ne alijs in ejus convictu & honore, aut ceteris actionibus humanis decipiantur. Hæc his verbis comprobatur Lessius loco citato: idem confirmatur ex consuetudine totius orbis: nunquam enim homines putant, se injuriam facere, si publica crimina (adverte non occulta) alijs referant, vel litteris perscribant, historijs commendata legant, vel referant. Hæc Lessius. 1
mm Less. lib. 2. c. 11. à n. 75. Dicast. l. 2. de iust. tr. 2. d. 12. p. 3. dub. 14.
Z z z 2 12. Dixi

mm *Clavis Regia lib. 12. c. 6. alij-
que apud Bon. d. 2. de test. q. 4. p. 6. n.
8. & 9. n. Less. ib. n. 75.*

12 Dixi (non peccari contra ju-
stitiam) nam peccari contra charita-
tem idem author ibidem docet. Ve-
rū neutro modo peccari, asserit Fa-
gundez p., quia eadem rationes, quæ
probant, non esse contra justitiam,
probant, nec esse contra charitatem;
sanè Lessius confirmavit modò, non
esse contra justitiam, quia nemo judi-
cat, se esse injurium alteri, si scribat, vel
in historijs e vulget peccata alterius lo-
ci: subsumere potest, quoad historias
Fagundez; at nemo judicat, vllum
peccatum, saltem grave committere, si
has historias scribat de non occultis
criminibus.

p *Fagund. in pr. Eccl. 2. l. 5. c. 3.
nu. 7. citans Navarrum, Majorem, Cae-
tanum, lege item Dian. p. 3. tr. 5. res.
27. & eundem Fagund. lib. 8. in Decal.
c. 4. n. 11. & Delugo l. c. num. 87. fine.*

13. Et quidem, quoad Historio-
graphos, nimis durum esset, eos dam-
nare de mortali, quamvis, quia non
peccant contra justitiam, illos excuses
,, à restitutione. Alij hoc verum
,, existimant (habet hic Bonacina q.)
,, non solum de criminibus infamato-
,, rijs in aliquo loco publicis, verum
,, etiam de infamatorijs non omnino
,, secretis, etiam si non sint publica.
,, Ratio est, quia cū Historici scribant
,, vitas Principum atque aliorum, alijs
,, quid ipsis tribuendum est, quod alijs
,, non conceditur, sicuti Iudici ex offi-
,, cio inquirenti competit jus inqui-
,, rendi de criminibus non omnino se-
cretis. Hæc Bonacina: cuius rationis

ulterior ratio esse potest, quia bonum
commune, ad quod tendit historia, quæ
ex Tullio, est magistra vitæ, est præpo-
nendum aliquali infamiae peculiarium
personarum, sicuti propter eandem
rationem idem conceditur prædicto
Iudici. Omnino autem occulta publi-
cari, cum non sit necessarium ad bonū
publicum (ad hoc enim satis superque
sufficit, scribere publica & non omnino
occulta) ideo illa tacenda omnino à
scribentibus sunt.

q *Bonac. d. 12. de test. q. 4. p. 6. n. 3.*

14. Adverte tamen primò, si ex
mera loquacitate publica obloquaris,
non effugi à te veniale, quia aliquo
tandem modo violatur charitas; nam
si ex bono zelo, propter aliquem bo-
num finem fiat, ne veniale quidem esse,
constat, etiam si damnum illi sequere-
tur, sed non à te intentum; tunc enim
id erit per accidens.

Secundò, ex odio graui, esse certè mor-
tale, propter malum effectū, patet ex se.

15. Tertiò, te peccare contra chari-
tatem, si ex eo, quod crimen alibi no-
tum, alibi manifestans, damnum gra-
ve aliquod, præter ipsam infamiam, in-
famato contingat; ut si propterea ei
denegentur debiti honores, vel idem
privetur bonis, in carcerem conijcia-
tur, vel puella non nubat &c.; ratio
est manifesta, quia charitas dicat, ut
quando sine magno incommodo pos-
sum, impediam malum grave proximi.
Non peccas autem contra justiti-
am, unde nec obligaris ad restitutio-
nem damni secuti, quia supposito cri-
mine publico, non es injurius infama-
to, ut dictum est.

16. Dices; si crimen, quod publi-
cum est

cam est in vno loco, potest in alio re-
ferri, ergo si quis est notatus publicè in
vna vicinia, poterit in alia notari,
ergo si quis in Collegio, vel in Mona-
sterio est graui crimine diffamatus,
poterit etiam in civitate diffamari,
quod certè non videtur admittendum.
Respondeo, nego secundam conse-
quentiam; vnde non admitto, posse
crimen Religiosi, immo & familiæ ali-
cuius particularis, publicari apud exte-
ros; ratio est ducenda ex illo princi-
pio, quia Collegium, Familia, Mona-
sterium reputantur veluti vna persona,
& malum vnius habitantis redundat
in malum alterius, propter conjun-
ctionem moralem, quam habent, quæ
moralis conjunctio tam arcta non est
in civitate vel vicinia: hinc enim fit,
ut si publicum crimen vnius ibi habi-
tantis pandatur apud sæculares vel ex-
teros, oriatur aliquando injuria, si non
contra ipsum peculiarem & præcisum
Religiosum, certè contra communita-
tem illam; offenderetur enim mona-
sterium vel familia, quæ habent jus
retinendi res suas secretas & occultas
(quod jus non habet civitas vel vici-
nia) atque adeo peccaretur contra ju-
sticiam.

Hinc tamen ne inferas, de aliquo
Collegio vel familia numerosa dice-
re indeterminatè, ibi qd aliquem in-
veniri improbum, semper esse morta-
le: nam etiam in Collegio Apostolo-
rum adfuit Iudas; nisi fortè inde ori-
atur notabile dedecus, ut si dicas, in hac
familia adesse vnam filiam deflora-
tam, vel quid simile.

qq Melina Azor. Clav. Reg. apud
Bon. d. 2. de rest. qu. 4. p. 2. n. 10.

Publica in alio tempore.

17. Ex dictis resolui debet alia
quæstio, an si sit aliquis, qui in sua ciui-
tate laboravit infamia publica, sed jam
acquirit bonum nomen in eadem,
vel in alia civitate, an, inquam, peccet
is, qui illius crimen antiquum, vel an-
tiquam infamiam propalet? quod
idem est, ac si quæramus, an quæ fue-
runt publica vno tempore, & postea
obsoleta, possint publica iterum fieri?

18. Dico cum Fagundez & alijsque,
non peccari contra iusticiam, nisi fortè
propalatio peccati præteriti det ratio-
nabilem causam affirmandi, nunc il-
lum esse malum, vel nisi aliud proxi-
mo sequatur damnum. Ratio exce-
ptionis est, quia præsentem famam
nondum proximus amisit, & damnum
illud de novo confurgit, ergo illam tol-
lere, & huius damni causam dare sine
injustitia non possumus. Ratio dicti
est, quia famam præteriti temporis jam
amisit infamatus, ergo contra iusticiam
non agimus, si contra eam obloqua-
mur. Agere autem tunc nos contra
charitatem, alicui videbitur, quia hoc
infamiæ malum, quod ex refrigatione
peccati præteriti proximo insurgit, tu
facile, id est, solum tacendo, avertere ab
illo potes, ergo charitatem offendis, si
non avertas. Video, posse dici,
proximum jam amisisse omnino
famam pro tempore præterito, vn-
de nec esse contra charitatem, pro
solo illo tempore eam tollere. Et vi-
deo, posse hic applicari aliqua ex dictis
paulò ante n. 11. & 12. sed hæc alij ex-
pendant.

Zzz 3

19. Inqui-